

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СЕЛСКО, ГОРСКО
СТОПАНСТВО И ТУРИЗЪМ „Н. Й. ВАПЦАРОВ”**

гр. Чепеларе ☒4850, ул. “Беломорска” № 3
☎ 03051-2982; 📠/факс 03051/2082 e-mail pgsgs@abv.bg

Утвърждавам: /п/
инж. Елена Касабова
Директор на ПГСГСТ гр. Чепеларе

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ
УЧЕБНА 2020 – 2021 ГОДИНА**

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020” и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

Принципи

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- ❖ Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- ❖ Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- ❖ В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- ❖ Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;
- ❖ Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- ❖ Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;
- ❖ Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

Цели на програмата

- ❖ **Обща цел:**
Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище.
- ❖ **Под цели:**
 - Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност;
 - Създаване на положителни нагласи към учебния процес.

Индикатори и задачи за изпълнение на целите

- ❖ **Индикатори за постигане:**
 - Неизвинени и извинени отсъствия /намаляване броят им/;
 - Успехът на застрашените ученици.
- ❖ **Задачи:**
 - Разработване на дейности за създаване на подкрепяща среда
 - Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема
 - Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на отпадането
 - Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите - партньори на училището;
 - Работа на училищното настоятелство с родители на застрашени от отпадане деца
 - Изработване и актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца
 - Проучване чрез анкети и други методи на желанията за участие на учениците в извънкласни дейности
 - Сформиране на нови групи по извънкласни дейности в зависимост от желанията.

Целева група

Ученици от VIII до XII клас, които са застрашени от отпадане по различни причини – за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа;

В по-общ смисъл целевата група включва всички ученици от училището като смисъл на превенция.

Визия

Визията на ПГСГСТ „Никола Й. Вапцаров” - гр. Чепеларе като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот, се фокусира върху:

- ❖ Осигуряване на позитивна образователна среда;
- ❖ Повишаване качеството на образованието;
- ❖ Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности;
- ❖ Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности;
- ❖ Утвърждаване на индивидуалното и груповото наставничество;
- ❖ Кариерно ориентиране и консултиране;
- ❖ Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите;
- ❖ Изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или самостоятелно учене.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище се основава на иновативно, гъвкаво и личностно - ориентирано обучение:

- ❖ Учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;
- ❖ Да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- ❖ Да развиват творческите си заложби и способности;
- ❖ Училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение;
- ❖ Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- ❖ Съчетаване на класно-урочни, извън-урочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- ❖ Работа с талантиливи деца;
- ❖ Работа с деца в неравностойно социално положение;
- ❖ Работа с деца със специални образователни потребности;
- ❖ Работа с деца с различна етническа принадлежност;
- ❖ Уютна и функционална образователна среда.

Идентификация на проблема

Преждевременното напускане на училище е сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Рискови фактори, предшестващи отпадането:

- ❖ Продължително отсъствие от училище;
- ❖ Проблемна семейна среда;
- ❖ Трудна адаптация към изискванията в училище;
- ❖ Социални причини.

Учениците, които трудно се справят с материала постепенно губят интерес към учебния процес, което води до безпричинни отсъствия от училище. Учениците от социално слаби семейства особено от горен курс, са принудени да работят и то не само през летните месеци и ваканциите. Това също води до голям брой отсъствия. При семейства в риск е занижен контролът от страна на родителите, което поставя в риск от отпадане и самите ученици. През последните години се

забелязва и отпадане на ученици поради встъпване в брак и то не само ученици от малцинствата. Учениците от XII клас обикновено през II-ри учебен срок поставят акцент в подготовката си върху матуритетните предмети и игнорират останалите. Някои от тях се включват в курсове и уроци за подготовка за кандидатстудентски изпити, което също води до натрупване на отсъствия. Този проблем се забелязва от години не само в нашето училище, но и в национален мащаб.

Swot-анализ

- ❖ **Силни страни:**
 - Квалифицирани учители;
 - Интерактивни методи на обучение;
 - Извънкласни дейности;
 - Възможности за изява;
 - Създаване на приятелска среда;
 - Добра материална база;
 - Работа по проекти.
- ❖ **Слаби страни:**
 - Липса на регистър на ученици, застрашени от отпадане;
 - Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане;
 - Недостатъчно мотивирани учители за справяне с проблема;
 - Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители“;
 - Относително голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците.
- ❖ **Възможности:**
 - Ранно идентифициране на децата в риск;
 - Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите;
 - Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище;
 - Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище;
 - Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството;
 - Поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете;
 - Разширяване на връзките с извънучилищните институции.
- ❖ **Заплахи:**
 - Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
 - Липса на ефективни санкции за родителите;
 - Нисък жизнен стандарт на част от населението;
 - Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
 - Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане.

Мерки /дейности/ за превенция на отпадането от училище

- ❖ **Мерки и дейности за намаляване на отсъствията на учениците:**
 - Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците
 - Поредица тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите;
 - Повишаване участието и ангажираността на родителите в училищни мероприятия;
 - Посещения на класните ръководители възпитателите по домовете на учениците, които отсъстват от училище повече от 5 последователни дни без причина;
 - Включване на учениците в занимания по интереси;
 - Осигурен достъп до спортната база на училището, до компютърните кабинети и наличните библиотеки; ангажираност с електромобила;

- Картотекиране на ученици в риск с превенция за задържането им в училище, полагане на допълнителни грижи.
- Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от отпадане ученици.
- Организиране на срещи с работодатели с цел мотивиране на учениците да посещават училище и да усвояват учебния материал, като условия за бъдещата работа.
- Засилен контрол относно изпращане на уведомителни писма до дирекция „Социално подпомагане” за учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец;
- Разработване и прилагане на мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на самоуправление.
- Разработване и прилагане на мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителски общности, на представители на местната власт и гражданския сектор.
- Разработване на механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.
- Разработване на механизъм за контрол на редовното и точно отразяване и нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.
- Разработване на механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане.
- Разработване на механизъм за борба с училищният тормоз и регистър на случаите на училищен тормоз.
- Ден на ученическо самоуправление, в който ролите учители - ученици и административен персонал - ученици се разменят. Това дава възможност на учениците да видят и да осъзнаят до някаква степен сложността на дейностите, упражнявани в институцията училище.
- ❖ Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителски общности:
 - Привличане на родителите и ангажирането им с училищния живот;
 - Ангажиране на родителите в решаването на проблеми, свързани с деца, застрашени от отпадане;
 - Създаване на активна връзка между училището и родителската общност.

Програмата е обсъдена с Обществения съвет, приета на заседание на Педагогически съвет с протокол № 12 от 01.09.2020 г. и утвърден със Заповед № РД 06 – 426/ 02.09.2020 г. на директора на Професионална гимназия по селско, горско стопанство и туризъм „Никола Йонков Вапцаров“.